

Waterschap Brabantse Delta

Bestuursrapportage 1-2026

Colofon

De Bestuursrapportage 1-2026 is een uitgave van waterschap Brabantse Delta.
Meer informatie over het waterschap vindt u op www.brabantsedelta.nl

Datum:
1 mei 2026

Afbeelding:
Zwartenbergse Molen, Etten-Leur

De molen, gebouwd in 1889, speelde een belangrijke rol in het waterbeheer van de regio. Als poldermolen kon hij het water in de polder wegpompen en zo een groot deel van het gebied drooghouden.

Inhoudsopgave

Colofon 2
1. Inleiding 4
2. Voortgang programma's 5
2.1 Inleiding 5
2.2 Programma Waterketen 5
2.3 Programma Waterveiligheid en Vaarwegen 5
2.4 Programma Watersystemen 6
2.5 Programma Klimaat en Duurzaamheid 6
2.6 Programma Innovatie en Digitale Transformatie 6
3. Financiën totaal waterschap 7
3.1 Inleiding 7
3.2 bedrijfsresultaat 7
3.3 Resultaat investeringen 9
4. Paragraaf bedrijfsvoering 10
5. Programmaplannen 15

1. Inleiding

Op basis van de beleids- en verantwoordingscyclus 2026 worden er gedurende het jaar twee bestuursrapportages (buraps) opgesteld. Deze worden door het dagelijks bestuur vastgesteld en ter kennisname aan het algemeen bestuur aangeboden. Hierbij treft u bestuursrapportage 1-2026 aan met peildatum 1 mei 2026.

De internationale geopolitieke situatie is momenteel uiterst onzeker. Escalerende spanningen en aanhoudende conflicten werken door in mondiale energie- en grondstoffenmarkten en hebben daarmee directe en indirecte effecten op economische ontwikkelingen zoals prijsontwikkeling en rente. Daarnaast kunnen verstoringen in toeleveringsketens leiden tot beperkte beschikbaarheid van materialen en toenemende krapte in de markt. Voor deze bestuursrapportage zijn de effecten op het huidige jaar meegenomen op basis van de meest actuele inzichten.

Doel en leeswijzer

Het doel van de bestuursrapportage is om het bestuur op basis van afwijkingen te informeren over de voortgang van de programma's in het lopende jaar. Daarnaast geeft de rapportage een inschatting van het bedrijfsresultaat en de investeringsuitgaven in 2026. Hierdoor ontstaat een integraal beeld van doelen, financiën, projecten en risico's en de mogelijkheid om waar nodig strategisch bij te sturen.

Als bijlagen bij deze bestuursrapportage zijn opgenomen:
- Bijlage 1 Belastingopbrengsten: een overzicht van de waterschapsbelastingen per taak en categorie
- Bijlage 2 Te autoriseren investeringen
- Bijlage 3 Aanvullend te autoriseren investeringen
- Bijlage 4 Afwijkingen uitgaven of inkomsten investeringen
- Bijlage 5 Resultaattabellen van de programma's

2. Voortgang programma's

2.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk wordt een samenvatting gegeven van de voortgang van de programma's. Naast een beschrijving wordt visueel de voortgang van de activiteiten getoond ten opzichte van de begroting. Dit wordt geduid met de volgende kleurcodes:

	De activiteit is stopgezet
	De activiteit loopt achter op planning
	De activiteit loopt conform planning
	De activiteit loopt voor op planning

De cijfers geven het aantal activiteiten weer. Voor een volledig overzicht van de activiteiten, inclusief toelichting, wordt verwezen naar de resultaattabellen van de programma's in bijlage 5.

2.2 PROGRAMMA WATERKETEN

Voortgang activiteiten programma Waterketen

De planvormingstrajecten, innovaties, vernieuwingen en kerntaken verlopen grotendeels volgens planning. Alleen de planvorming van RWZI Chaam loopt wat achter. De impact van de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater is op hoofdlijnen in beeld gebracht. De herbeoordeling van de programmering kost echter meer tijd. De richtlijn stelt strengere lozingsnormen, wat extra investeringen vraagt in (aanvullende) zuiveringstechnieken voor de verwijdering van nutriënten en microverontreinigingen. De sliblijn biedt kansen voor het terugwinnen van grondstoffen of energie, waarbij we afhankelijk zijn van externe ontwikkelingen en soms keuzes van derden.

2.3 PROGRAMMA WATERVEILIGHEID EN VAARWEGEN

Voortgang activiteiten programma Waterveiligheid en Vaarwegen

De doelrealisatie van het programma Waterveiligheid en Vaarwegen ligt grotendeels op schema. De geplande brede operationele oefening met partners rondom de inzet van het Volkerak-Zoommeer vindt niet meer in 2026 plaats. Met Rijkswaterstaat wordt overleg gevoerd om deze op een later moment te organiseren. De verbetering van kunstwerken in de regionale keringen loopt vertraging op. Dit wordt veroorzaakt door beperkte beschikbaarheid van technisch personeel, een langere doorlooptijd van voorbereidende onderzoeken en nadere inspecties waaruit blijkt dat de uit te voeren werkzaamheden omvangrijker zijn. Oplevering is voorzien 2027. Door herprioritering wordt het onderzoek naar de bijdrage van compartimenteringskeringen aan het verminderen van overstromingsrisico's doorgeschoven naar de volgende planperiode.

2.4 PROGRAMMA WATERSYSTEMEN

Voortgang activiteiten programma Watersystemen

Het programma Watersystemen omvat diverse activiteiten, waaronder het KRW-maatregelenpakket. De zorg voor voldoende en gezond water en het zoeken naar balans tussen niet te droog en te nat, zijn uitdagingen die operationeel met succes worden aangegaan. Vanaf begin 2026 hebben we te maken met geringe neerslag waarvoor diverse droogtemaatregelen genomen zijn. Veel activiteiten van het programma liggen op koers qua uitvoering. Nog steeds vraagt de haalbaarheid van de KRW-doelen onze aandacht. Meer energie is gezet op grondbeschikbaarheid en de daarop volgende planvormingsfase.

2.5 PROGRAMMA KLIMAAT EN DUURZAAMHEID

Voortgang activiteiten programma Klimaat en Duurzaamheid

In deze periode borgen we duurzaam opdrachtgeverschap in onze inkoop- en aanbestedings-processen en zetten we in op voortgang op klimaatadaptatie, biodiversiteit en klimaatneutraliteit. In 2026 ligt de nadruk op het opstarten en versterken van gebieds- en regionale trajecten (zoals Mark en Bovenlopen, Powerport Moerdijk en Zundert Floreert), het doorontwikkelen van het strategisch onderzoeksprogramma Water en Bodem Sturend en het uitwerken van concrete uitvoeringslijnen, zoals lokale laagten en de grondcarrousel. Parallel voeren we het actieplan biodiversiteit uit, inclusief de aanpak van invasieve exoten en doorvertaling van dierenwelzijn. Daarnaast leveren we via regionale gremia en actualisatie van de routekaart een bijdrage aan de energie- en warmtetransitie en de reductie van broeikasgassen.

2.6 PROGRAMMA INNOVATIE EN DIGITALE TRANSFORMATIE

Voortgang activiteiten programma innovatie en Digitale transformatie

Voor het programma Innovatie & Digitale Transformatie verlopen alle 11 activiteiten uit de resultaattabel volgens planning. De afgelopen jaren is via het ontwikkelprogramma veel energie gestopt in het realiseren van het programmadoel, met als uitgangspunt borging van de activiteiten in de bestaande organisatie. Inmiddels is zodanig veel bereikt dat 2026 als afrondend jaar voor het programma kan worden beschouwd. In de jaarrekening 2026 wordt verantwoording afgelegd over de behaalde resultaten.

3. Financiën totaal waterschap

3.1 INLEIDING

Het jaar 2026 staat in het teken van een koersvaste uitvoering van onze taken en ambities. In deze rapportage zijn geen nieuwe beleidskeuzes verwerkt. In het licht van de toenemende en complexere opgaven wordt onverminderd gewerkt aan de realisatie van de in de Begroting 2026 opgenomen doelstellingen. De uitvoering verloopt grotendeels conform planning.

Tegelijkertijd vragen enkele ontwikkelingen nadrukkelijk om aandacht, zoals de haalbaarheid van de KRW-doelen en de krapte op de aannemersmarkt in de waterketen. Ook doen zich ontwikkelingen met financiële impact voor. Zo zijn aanvullende middelen ingezet voor het oplossen van een urgent en bedrijfskritisch knelpunt op het gebied van procesautomatisering en procesinformatisering (PA/PI). Daarnaast is rekening gehouden met het uitstellen van de livegang van het nieuwe financieel- en projectmanagementsysteem van 1 juni 2026 naar 1 januari 2027.

Omdat de financiële afwijkingen per saldo binnen de kaders van de begroting blijven en het uitvoeringskosten binnen het vastgestelde beleid betreft, is een begrotingswijziging niet noodzakelijk.

3.2 BEDRIJFSRESULTAAT

De bestuursrapportage laat voor 2026 een verwacht voordelig bedrijfsresultaat zien van € 182.000,- ten opzichte van de Begroting 2026:

Verwacht bedrijfsresultaat 2026	Begroting	Burap 1	Verschil
Resultaat taak Watersystemen	+6.420	+6.682	+262
Resultaat taak Zuiveringsbeheer	+2.011	+1.567	-444
Bedrijfsresultaat	+8.432	+8.249	-182

Tabel: Verwacht bedrijfsresultaat 2026 (bedragen x € 1.000,- / + = nadelig, - = voordelig)

In hoofdstuk 5 worden de bruto lasten en opbrengsten per programma weergegeven en worden de financiële verschillen >€ 200.000,- toegelicht. De belangrijkste verschillen op de algemene posten worden hieronder toegelicht. In bijlage 1 is een specificatie van de belastingopbrengsten te vinden.

Toelichting resultaat taak Watersystemen

De netto lasten van de programma's Watersystemen en Waterveiligheid zijn € 550.000,- hoger en worden toegelicht in hoofdstuk 5 Programmaplannen. Hier tegenover staat een hogere verwachte belastingopbrengst voor de categorie gebouwd van € 350.000,-. Zie hiervoor bijlage 1.

Toelichting resultaat taak Zuiveringsbeheer

De netto lasten van het programma Waterketen zijn € 150.000,- hoger en worden toegelicht in hoofdstuk 5 Programmaplannen. Hier tegenover staat een hogere verwachte opbrengst van separate lozers van € 700.000,-, zoals hieronder toegelicht.

Het resterende verschil wordt veroorzaakt door wijzigingen in de overige – niet aan de programma's gebonden – algemene kosten en opbrengsten (overige dekkingsmiddelen), waaronder de dividenduitkering van de Nederlandse Waterschapsbank, de post onvoorzien en de taakstelling die in de begroting is opgenomen met betrekking tot het realiseren van besparingen. Doordat in de loop van het jaar de besparingen concreet ingevuld worden, verschuift deze post naar de programma's.

Toelichting algemene posten

Procesautomatisering en procesinformatisering (PA/PI)

Er zijn in de prognose van deze bestuursrapportage extra middelen (€ 300.000,-) opgenomen voor het oplossen van een urgent en bedrijfskritisch knelpunt op het gebied van procesautomatisering en procesinformatisering (PA/PI). Betrouwbare en PA/PI die up to date is, is essentieel voor bediening op afstand van onze assets zoals zuiveringen, gemalen en stuwen. Uit analyse is gebleken dat een extra impuls nodig is om het hart van de bedrijfsvoering - de bediening - betrouwbaar, beschikbaar en ongestoord te laten functioneren.

Nieuw financieel- en projectmanagementsysteem.

De organisatie werkt aan de invoering van een nieuw financieel- en projectmanagement-systeem. Het huidige systeem sluit onvoldoende aan op de behoeften. Met de nieuwe, samenhangende systemen wordt een stevige basis gelegd voor de toekomst. De geplande livegang per 1 juni 2026 is niet haalbaar gebleken. Besloten is de invoering uit te stellen naar 1 januari 2027 om de continuïteit van de financiële bedrijfsvoering te waarborgen en te voorkomen dat de organisatie bij livegang onvoldoende stabiel en compliant kan werken. Daarom wordt extra tijd genomen voor testen en een goede voorbereiding op de livegang.

Het uitstel heeft financiële consequenties voor 2026 (€ 760.000,-). De project- en beheerkosten nemen op onderdelen toe doordat de organisatie langer in een project- en overgangssituatie blijft werken. Dit betreft onder meer verlenging van contracten en licenties, extra cloud- en hostingkosten en aanvullende inzet van externe expertise en inleen van medewerkers om de reguliere werkzaamheden te borgen.

Separate afvalwaterstromen

Vanaf 2026 vallen de separate afvalwaterstromen niet langer onder de wettelijke zuiveringstaak van het waterschap en dus niet meer onder de zuiveringsheffing, maar worden via een privaatrechtelijke overeenkomst afgerekend. Op het moment van opstellen van de begroting 2026 waren de privaatrechtelijke overeenkomsten met de separate lozers nog niet opgesteld en is ervoor gekozen niet vooruit te lopen op te maken afspraken en de vervuilingseenheden van de separate lozers tegen het berekende zuiveringstarief op te nemen. Inmiddels zijn de contracten opgesteld, deels getekend en deels nog te tekenen. De hieraan gekoppelde verwachte extra opbrengst van in totaal € 700.000,- is verwerkt in de cijfers van deze bestuursrapportage, en wel onder de overige dekkingsmiddelen.

ICT

De kosten zijn € 350.000,- hoger vanwege de huidige vervanging van een groot aantal laptops, het vrijspelen van capaciteit voor de doorontwikkeling van AI en de benodigde inleen vanwege ziekte.

3.3 RESULTAAT INVESTERINGEN

In de oorspronkelijke Begroting 2025 is € 96,9 miljoen aan bruto investeringsuitgaven opgenomen en € 78,8 miljoen aan netto investeringsuitgaven. De verwachte realisatie bedraagt € 90 miljoen bruto (92%) en € 72,4 miljoen netto (92%).

Investeringsuitgaven Begroting 2026	Netto Uitgaven	Subsidies/ Bijdragen	Bruto Uitgaven
Programma Waterketen	43,6	0,9	44,5
Programma Watersystemen	17,5	10,7	28,2
Programma Waterveiligheid	14,2	6,5	20,7
- Reguliere projecten waterveiligheid	3,5	6,0	9,5
- HWBP-bijdrage	7,9		7,9
- Vaarwegenbeheer	2,3		2,3
- Inhaalslag baggeren vaarwegen	0,5	0,5	1,0
Bedrijfsvoering	3,5		3,5
Totaal investeringsuitgaven	78,8	18,1	96,9

Tabel: Begrote bruto en netto investeringsuitgaven 2026 (bedragen x € 1 miljoen)

Investeringsuitgaven Burap 1-2026	Netto Uitgaven	Subsidies/ Bijdragen	Bruto Uitgaven
Programma Waterketen	36,6	1,4	38,0
Programma Watersystemen	18,3	9,7	28,0
Programma Waterveiligheid	14,0	6,5	20,5
- Reguliere projecten waterveiligheid	3,2	6,3	9,5
- HWBP-bijdrage	7,9		7,9
- Vaarwegenbeheer	2,8		2,8
- Achterstand baggeren vaarwegen	0,1	0,2	0,3
Bedrijfsvoering	3,5	0,0	3,5
Totaal investeringsuitgaven	72,4	17,6	90,0

Tabel: Verwachte bruto en netto investeringsuitgaven 2026 Burap 1 (bedragen x € 1 miljoen)

De afwijkingen > € 200.000,- per programma worden toegelicht in hoofdstuk 5 Programmaplannen.

4. Paragraaf bedrijfsvoering

In deze paragraaf worden de relevante ontwikkelingen op het gebied van de bedrijfsvoering beschreven.

Weerbaarheid

De maatschappelijke en fysieke omgeving waarin Waterschap Brabantse Delta opereert wordt complexer en kwetsbaarder, onder meer door klimaatverandering, toenemende afhankelijkheid van vitale infrastructuur en een veranderende dreiging van verstoringen. Weerbaarheid is het vermogen van onze organisatie om voor, tijdens en na dreigingen de kernopgaven te kunnen blijven uitvoeren. Dit doen we via een brede aanpak, samen met andere overheden en de samenleving. Niet alle risico's zijn te voorkomen, daarom richten we ons ook op voorbereiding, herstelvermogen en het leren van incidenten. Dit sluit aan bij de eind 2025 door het algemeen bestuur vastgestelde visie Samen Breed Voorbereid, waarin versterking van de gezamenlijke veerkracht centraal staat. In 2026 wordt deze visie vertaald naar strategische, tactische en operationele doelstellingen, met extra aandacht voor zichtbaarheid en het actief betrekken van (potentiële) samenwerkingspartners. Nieuwe wet- en regelgeving en overheidsbrede afspraken geven hieraan in 2026 verdere invulling.

De Tweede Kamer heeft op 15 april 2026 ingestemd met de Cyberbeveiligingswet en de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten. Beide wetsvoorstellen liggen momenteel bij de Eerste Kamer. De beoogde inwerkingtreding is het tweede kwartaal van 2026. De Nederlandse Digitaliseringsstrategie, vastgesteld op 4 juli 2025, vormt het richtinggevend kader voor de digitalisering en digitale weerbaarheid van de overheid.

De Cyberbeveiligingswet

De cyberbeveiligingswet (Cbw) richt zich op het waarborgen van de digitale veiligheid van vitale organisaties. Waterschappen vallen hier door hun wettelijke taken automatisch onder. Doel is uitval van vitale functies, zoals waterveiligheid, waterbeheer en afvalwaterzuivering, door digitale verstoringen te voorkomen. Dit vraagt om passende beveiligingsmaatregelen en een tijdige meldplicht bij incidenten. Het waterschap bereidt zich voor op aansluiting bij de vernieuwde Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO2), die richting geeft aan de zorgplicht en bestuurlijke verantwoordelijkheden. Dit gebeurt in afstemming met andere waterschappen en het Waterschapshuis. Na vaststelling van de wet worden aanvullende maatregelen uitgewerkt en geborgd in de planning- en controlcyclus.

Wet weerbaarheid kritieke entiteiten

De Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (Wwke) heeft tot doel dat organisaties die essentiële diensten leveren ook bij ernstige verstoringen kunnen blijven functioneren. De wet richt zich op fysieke dreigingen, zoals extreem weer en uitval van energie, ICT of personeel. Waterschappen vallen niet automatisch onder de wet, maar het is aannemelijk dat dit voor taken als afvalwaterzuivering, waterveiligheid en waterbeheer alsnog zal gebeuren via aanwijzing als kritieke entiteit. Na aanwijzing moeten risico's binnen vastgestelde termijnen in beeld worden gebracht en passende maatregelen worden getroffen. Deze verplichtingen raken de gehele organisatie, waaronder gebouwen, installaties, processen, ICT en personeel.

Begin 2026 is gestart met fase 1 van het project Fysieke Toegangsbeveiliging, gericht op het opstellen van organisatiebreed beleid en het in beeld brengen van verbetermaatregelen op locaties. Parallel wordt risicogestuurd gewerkt aan passende beveiligingsmaatregelen en het vergroten van bewustwording onder medewerkers. Hiermee wordt een eerste stap gezet in het versterken van de fysieke weerbaarheid, met specifieke aandacht voor scenario's zoals stroomuitval. De resultaten van fase 1 vormen de basis voor verdere besluitvorming en uitvoering in de volgende planperiode.

Nederlandse Digitaliseringsstrategie

De Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS) vormt het gezamenlijke strategische kader van Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen voor een samenhangende aanpak van digitalisering binnen de publieke sector. De NDS richt zich op een veilige en betrouwbare digitale overheid, verantwoorde inzet van data en algoritmen (waaronder AI), versterking van digitale weerbaarheid en cybersecurity, en verbetering van digitale dienstverlening, samenwerking en vaardigheden. De verdere uitwerking vindt de komende periode plaats, onder meer via landelijke kaders, wet- en regelgeving, uitvoeringsagenda's en gezamenlijke afspraken.

Voor Waterschap Brabantse Delta heeft deze strategie directe gevolgen voor de uitvoering van taken, de informatievoorziening en de inrichting van digitale systemen. In de Kadernota 2027–2031 is een eerste stap gezet om invulling te geven aan de verwachte impact van de NDS. In aansluiting op de in 2025 uitgevoerde verkenning van scenario's voor digitale autonomie en data-soevereiniteit – passend binnen de Nederlandse Digitaliseringsstrategie – zijn deze begin 2026 verder geconcretiseerd in samenwerking met het Waterschapshuis. Daarnaast is intern gestart met een inventarisatie van de eigen digitale omgeving, gericht op afhankelijkheden en autonomie. De uitkomsten vormen de basis voor de vertaling naar concrete plannen en een bestuurlijke afweging.

Kunstmatige Intelligentie (AI)

In 2026 zetten we verder in op het gebruik van kunstmatige intelligentie (AI) in de organisatie. Het biedt kansen om werkzaamheden efficiënter en slimmer uit te voeren. In 2026 wordt er gewerkt aan een organisatiebrede AI-visie die richting geeft aan het verantwoord en veilig gebruik van AI. De visie vormt het kader voor toekomstige keuzes en investeringen. Daarnaast wordt er een AI-zandbak ingericht. In deze afgebakende omgeving kunnen AI-toepassingen en cases worden getest, zonder risico's voor bestaande systemen. Dit helpt om ervaring op te doen en kansrijke toepassingen te selecteren. Ook is ingezet op het versneld implementeren van Microsoft Copilot ter ondersteuning van medewerkers bij dagelijkse werkzaamheden, zoals het opstellen van teksten en analyseren van informatie. Dat doen we zorgvuldig, met aandacht voor kosten, veiligheid, verplichte training en goede begeleiding.

Medewerkerstevredenheidsonderzoek

In de maand mei wordt het medewerkersonderzoek uitgevoerd. Het onderzoek bestaat uit meerkeuzevragen over het werk, onze organisatie, loopbaanontwikkeling, vitaliteit en inzetbaarheid. De resultaten worden geanalyseerd op team-, proces- en organisatieniveau en geeft inzicht in hoe medewerkers hun werk en werkomgeving ervaren. Het onderzoek sluit aan bij voorgaande onderzoeken en is gericht op het bevorderen van goed werkgeverschap, werkgeluk en resultaatgericht werken. (Team)managers en medewerkers gaan samen aan de slag met de uitkomsten, met als doel vitale en tevreden medewerkers in een prettige werkomgeving. Zorgvuldige en zichtbare opvolging van de resultaten is daarbij essentieel. Helaas ontbreekt een benchmark, omdat eerder is besloten geen branchebreed onderzoek uit te voeren. Vanaf 2027 worden de mogelijkheden hiervoor opnieuw verkend.

Voortgang begrote speerpunten Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH)

De uitvoering van de begrote speerpunten Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) verloopt grotendeels conform planning. De inzet op ZZS/PFAS door deelname aan landelijke trajecten is gestart. Ook de voorbereiding op het herzien van de maatwerkvoorschriften voor rioolwaterzuiveringsinstallaties die lozen op oppervlaktewater van het waterschap is in gang gezet.

Binnen het onderdeel watersystemen ligt de actualisatie van vergunningen op schema, maar de voortgang staat onder druk doordat bedrijven niet altijd tijdig de benodigde informatie aanleveren. Dit kan leiden tot vertraging in het realiseren van de doelstellingen. De extra inzet in het kader van

de KRW-impuls, waaronder monitoring per stroomgebied en samenwerking met ketenpartners, lopen conform planning, evenals de geplande toezicht- en controleactiviteiten.

Op het gebied van waterveiligheid wordt het toezicht op keringen voortgezet en de inzet van drones verder ontwikkeld. De nadere invulling van het nautisch toezicht wordt afgestemd met het dagelijks bestuur en de provincie Noord-Brabant.

Tot slot wordt er ingezet op de doorontwikkeling van innovatieve toezichtmethoden, zoals de inzet van drones en alternatieve toezichtvormen, zoals zelfevaluaties door bedrijven.

Voortgang begrote speerpunten Bestuur & Communicatie

De publiekscampagne rond de Klimaatlaarzen is dit voorjaar opnieuw succesvol ingezet. De campagne is zelfs genomineerd voor de Brabantse Communicatieprijs in de categorie publiekscommunicatie. In het najaar krijgt de campagne een vervolg. We zien veel interesse voor de publieksactiviteiten die we organiseren. Tijdens de Leven met Water-week waren de rondleidingen op de rwzi Nieuwveer snel volgeboekt, net als de wandelingen met een gids in het Markdal. Ook de open dag in Dintelsas is in voorbereiding en belooft een leerzame en gezellige dag te worden.

Binnen educatie is er veel aandacht voor loopbaanoriëntatie, vooral voor leerlingen in de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Scholen vragen ons -opvallend meer dan andere jaren- hulp hierbij. Zo helpen we jongeren bij het maken van een passende profielkeuze én maken we hen bekend met het werk van het waterschap.

Er wordt gewerkt aan de campagne voor de waterschapsverkiezingen die aan het einde van het jaar van start gaat. De cursus Politiek Actief voor het waterschap trok veel belangstelling, met 60 deelnemers. Op 28 mei wordt de eerste democratiegame gespeeld op een school in Etten-Leur, samen met VWO 4-leerlingen. Daar leren ze op een leuke manier als bestuurder naar waterbeheer te kijken en keuzes te maken.

Ook digitaal zijn stappen gezet: de nieuwe website van het waterschap is inmiddels live. Daarmee is de online dienstverlening gebruiksvriendelijker en beter toegankelijk geworden. Voor de tweede helft van het jaar staat daarnaast een vernieuwing van de online arbeidsmarktcampagne gepland.

Financiering

In 2026 is tot op heden één langlopende lening aangetrokken. Rekening houdend met de renteverwachting in deze onzekere tijden, de financieringsbehoefte, de huidige leningenportefeuille de en vervalkalender is gekozen voor een lineaire lening van € 20 miljoen met een looptijd van 10 jaar. De lening is op 1 april 2026 aangetrokken tegen een rente van 3,077%.

In 2026 zal het waterschap naar verwachting nog meer leningen aantrekken. Hierbij wordt aangesloten op de verwachte uitgavenspreiding en wordt het renterisico in de huidige onzekere en volatiele rentemarkt beperkt. Door de situatie in het Midden-Oosten is deze onzekerheid nog verder toegenomen ten opzichte van begin 2026. De financieringsbehoefte wordt in 2026, naast langlopende leningen, deels ingevuld via roodstand op de rekening courant. In het eerste kwartaal van 2026 is het waterschap ruimschoots binnen de wettelijk vastgestelde kasgeldlimiet, renterisiconorm en drempelbedrag voor schatkistbankieren gebleven. De verwachting is dat dit gedurende het gehele jaar zo blijft.

Risico’s

Proces risicomanagement

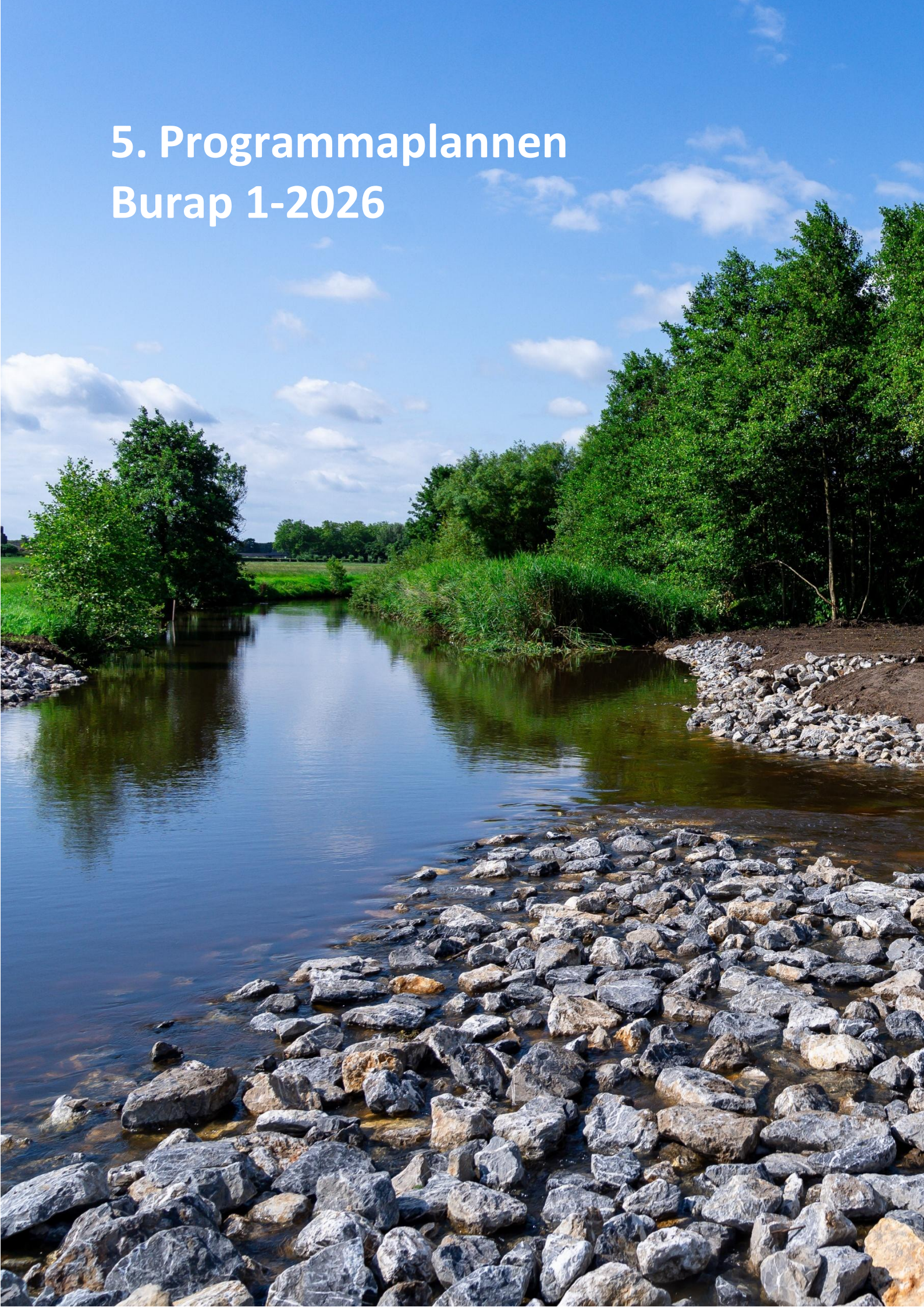
Risicomanagement is een continu proces van het identificeren, analyseren, beoordelen en evalueren van risico’s. Hieraan gekoppeld worden beheersmaatregelen vastgesteld, uitgevoerd en gemonitord/geaudit. Bedrijfswaarden vormen de basis voor de risicobeoordeling en de prioritering van maatregelen. Bij het vaststellen van de maatregelen richten we ons op activiteiten die de kans van optreden verkleinen en/of de gevolgen ervan beperken.

Naast de verplichtingen uit de Waterschapswet inzake het identificeren en classificeren van risico’s met mogelijke financiële gevolgen, brengen we ook jaarlijks de belangrijkste risico’s met gevolgen op meer facetten dan financiële gevolgen in beeld. In onderstaande tabel belichten we kort de belangrijkste risico’s die van invloed zijn op de realisatie van de programmadoelen, inclusief enkele voorbeelden van maatregelen die genomen worden om de risico's te verminderen. De maatregelen zijn zeker niet uitputtend.

Tabel met de grootste risico's die van invloed zijn op de realisatie van de programma's, inclusief enkele voorbeelden van maatregelen die genomen worden om de risico's te verminderen:

Vertraging in uitvoering projectportfolio	• Het werken met een gedifferentieerde marktstrategie waarbij opdrachten voor werken worden gesplitst en door kleinere (regionale) aannemers sneller en goekoper kunnen worden uitgevoerd
Onvoldoende weerbaar	• Het uitwerken van een toekomstbestendige crisisaanpak o.b.v. de visie Samen Breed Voorbereid • Samenwerken met overheden en samenleving om voorbereid te zijn op uiteenlopende dreigingen
Informatieveiligheid/cybercriminaliteit	• Implementeren Cyberbeveiligingswet (Cbw) en Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (Wwke) • Versterken digitale weerbaarheid en autonomie in lijn met de Nederlandse Digitaliseringsstrategie
Klimaatverandering, extremere weersomstandigheden, zeespiegelstijging	• Uitvoeren van klimaatadaptieve maatregelen en bovenregionale stresstesten voor handelingsperspectief • Inzet strategisch crisismanagement en maatregelen voor vasthouden en meer ruimte geven van water
We slagen er niet tijdig in om al onze KRW-maatregelen uit te voeren	• Versnelling uitvoering inrichtingsmaatregelen met het KRW-impuls maatregelpakket 2025-2027 • Veel energie zetten op de planvorming voor de nog resterende KRW-maatregelen
Onvoldoende robuust watersysteem	• Het opvangen en vasthouden van water bij hevige neerslag en droogte • Via samenwerking met overheden/partners water en bodem leidend maken in de ruimtelijke ordening
Falende kunstwerken en installaties	• Het structureel in kaart brengen van de staat van de assets op basis van het plan 'doorontwikkeling assetmanagement' en de resultaten verwerken in de lange termijn assetplanning
Netcongestie/stroomuitval	• Samen met netbeheerders de energievoorziening meer strategisch vormgeven. Inzetten op energiereductie, slim energiemanagement, opslagsystemen en duurzame opwek achter de meter
Het onvoldoende waarborgen van veiligheid en gezondheid	• Actualiseren Risico-Inventarisatie en Evaluatie (2025-2026) en borgen beheersmaatregelen • Opstellen 'Visie op werkbare veiligheid' en implementatie van de 'Safety Culture Ladder'
Gap tussen competenties personeel/ organisatie-inrichting en toekomstige opgaven	• Uitvoeren van een Strategisch Personeelsplan (SPO) met kwantitatieve en kwalitatieve aspecten • Het versterken van (digitale) vaardigheden van medewerkers door trainingen
Onvoldoende betaalbaarheid en/of realiseerbaarheid van de opgaven	• Scherpe keuzes maken in ambities en inzetten op duurzaam financieel beleid en innovaties • De realiseerbaarheid vergroten door samenwerking met ketenpartners en slimme marktbenadering

5. Programmaplannen Burap 1-2026

5.1 INLEIDING

De programmaplannen beschrijven op hoofdlijnen de uitvoering voor de komende jaren. Ze zijn integraal opgesteld en sluiten aan op de doelen uit het Waterbeheerprogramma 2022–2027 en de ambities uit het coalitieakkoord 2023–2027 ‘Water verbindt ons’. De plannen bieden het bestuur inzicht in de voortgang van de doelrealisatie en ondersteunen de sturing op hoofdlijnen. De verdere uitwerking en doorontwikkeling is een traject dat de komende jaren wordt voortgezet.

Waterprogramma’s en ontwikkelprogramma’s

De programma’s zijn onderverdeeld in drie waterprogramma’s (Watersystemen, Waterveiligheid & Vaarwegen en Waterketen) en twee ontwikkelprogramma’s (Innovatie & Digitale Transformatie en Klimaat & Duurzaamheid). Voor de ontwikkelprogramma’s zijn de kosten niet afzonderlijk in beeld gebracht. De activiteiten in deze programma’s dragen altijd bij aan de drie waterprogramma’s. De kosten voor deze activiteiten maken zodoende integraal onderdeel uit van de waterprogramma’s. Een uitzondering hierop zijn de investeringen voor bedrijfsvoering. Deze zijn gezien het geringe bedrag niet verder uitgesplitst naar de ontwikkelprogramma’s en zijn opgenomen in het programma Innovatie en Digitale Transformatie.

Hoe ziet de opbouw van een programmaplan eruit?

Elk programma heeft een programmaplan met dezelfde opbouw. Op het eerste blad wordt het doel van het programma toegelicht en is aangegeven aan welke duurzame ontwikkeldoelen het programma bijdraagt. Verder worden de belangrijkste indicatoren voor het programma weergegeven en kort toegelicht. Tot slot is een tabel opgenomen met de kosten (bruto lasten, baten en investeringen) en worden afwijkingen > € 200.000 kort toegelicht.

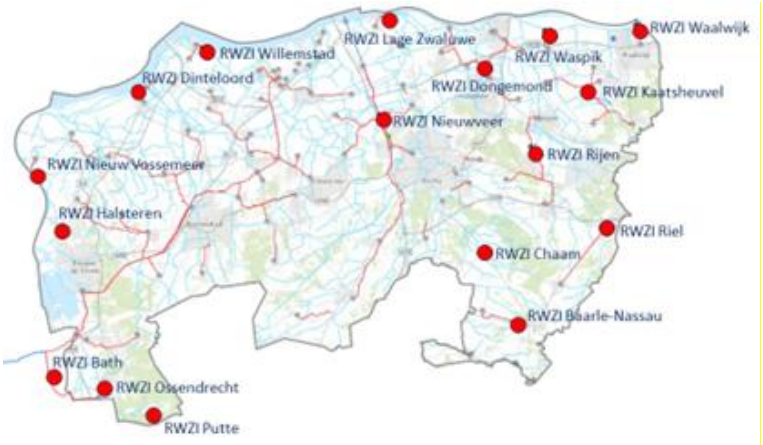
Afbeelding: De 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen

Het volgende blad geeft een overzicht van de belangrijkste thema’s binnen het programma. Per thema wordt ingegaan op het beoogde doel, de activiteiten op hoofdlijnen en de mate waarin we op koers liggen. In bijlage 5 van deze bestuursrapportage zijn de tabellen opgenomen met de concrete resultaten waarop het waterschap stuurt om haar doelen te bereiken. Per resultaat is aangegeven wat het einddoel is, in welk jaar dit gerealiseerd moet zijn en wat er in 2026 wordt gedaan om het einddoel te behalen. Tot slot is voor de waterprogramma’s het type verplichting opgenomen, conform de uitgangspunten uit het Waterbeheerprogramma:

Type verplichting	Toelichting
Eigen wens	Vanuit het eigen Waterbeheerprogramma / bestuurlijke besluitvorming
Resultaat	Concrete doelen/resultaten vanuit Rijks- of Provinciale wetgeving (zoals de KRW-normen)
Inspanning	Vanuit bestuurlijke afspraken met partners
Wettelijke verplichting	Vanuit wetgeving / juridische verplichting

Tabel: Legenda type verplichtingen resultaattabellen programma's

5.2 PROGRAMMA WATERKETEN

Afbeelding: Overzichtskaart werkgebied Brabantse Delta met alle rioolwaterzuiveringsinstallaties

Doel

De waterketen flexibeler, duurzamer en toekomstgericht maken; hierbij blijvend zorgend voor een goede waterkwaliteit. We voeren de kerntaken efficiënter uit, werken intensiever in- en extern samen, zijn meer omgevingsgericht, halen meer waarde uit data en stellen het bestuur beter in staat op hoofdlijnen te sturen.

Afbeelding: De duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van het programma Waterketen

Belangrijkste indicatoren

Einddoel	KPI eind 2026 Begroting	KPI eind 2026 Burap	Toelichting
Transitie naar een duurzame waterketen			
De impact van de veranderde systematiek van vergunningverlening per RWZI is eind 2026 in beeld	100%	100%	Met de vergunningverleners is actief contact over de nieuwe eisen t.b.v. KRW en ERSA
De planvorming voor de RWZI's Dongemond, Rijen, en Halsteren is afgerond. Chaam wordt opgestart conform het Tactisch Plan Waterketen, inclusief de gevolgen voor de KRW. De consequenties voor de ERSA voor Bath en Nieuwveer worden in beeld gebracht.	100%	100 %	- De planvorming voor RWZI Dongemond voor de waterlijn ligt op schema, de sliblijn volgt later. - De planvorming voor RWZI Rijen wordt begin 2027 afgerond.
Transport en zuiveren afvalwater			
We blijven aandacht vragen voor het ontmengen en of afkoppelen, besparen en hergebruiken in West-Brabant.	nvt	nvt	Gemeenten Halderberge en Moerdijk zijn ondersteund met (verdere) afkoppeling van hemelwater.
Invulling geven aan het actieplan biodiversiteit: eind 2026 zijn alle maatregelen geprogrammeerd en vertaald naar uitvoeringsprojecten.	100 %	100 %	Kansrijke RWZI's en rioolgemalen zijn geselecteerd en de materialen zijn aangeschaft. Uitvoering is opgenomen in lopende projecten bij deze kansrijke locaties.
Klimaat en duurzaamheid			
De concrete doorvertaling van de indicatoren vindt plaats in resultatentabellen waarover op hoofdlijnen zal worden gerapporteerd in de bestuursrapportages in 2026	Zie resultaattabel	Zie resultaattabel	Emissies van methaan en lachgas worden bij diverse RWZI's gemeten om vervolgens tot concrete maatregelen te komen voor het reduceren van deze emissies.

Tabel: Belangrijkste indicatoren programma Waterketen

Wat kost het?

Programma Waterketen	Burap 1-2026	Begroting 2026
Lasten en baten exploitatie		
Bruto lasten	105,75	105,31
Baten	2,69	2,41
Netto lasten	103,05	102,90
Investeringsuitgaven		
Bruto investeringen	38,00	44,50
Subsidies/bijdragen	1,40	0,90
Netto investeringen	36,60	43,60

Tabel: Financiën programma Waterketen (alle bedragen x € 1 miljoen)

Toelichting lasten en baten

Er is sprake van een voordeel op de kapitaallasten van € 1,1 miljoen. Het rentevoordeel voor het programma Waterketen bedraagt € 0,5 miljoen doordat het waterschap in 2025 en 2026 en later en voor een lager bedrag langlopende leningen heeft aangetrokken. Daarnaast ontstaat er een voordeel op de afschrijvingen doordat de sloopkosten van AWP 2.0-deelproject Persstation Hoeven volledig in 2025 zijn genomen (voor een toelichting zie de Jaarstukken 2025) en doordat enkele projecten zijn doorgeschoven in de tijd.

Daar tegenover staan hogere kosten, vanwege:

- Een hogere bijdrage SNB (€ 0,6 miljoen) vanwege kostenstijgingen als gevolg van de geopolitieke situatie in het Midden-Oosten en de toegenomen aangroeiproblematiek in de slibverwerkingsinstallatie.
- De benodigde impuls PA/PI en inleen voor een interim manager Bedienen zorgt voor € 0,4 miljoen hogere personeelskosten.
- De hogere kosten voor ICT en cloudsoftware als gevolg van uitstel van de implementatie van het nieuwe financieel systeem en voor ICT ontwikkelingen in het algemeen (beiden toegelicht in paragraaf 3.2: 35% betreft het programma Waterketen).

De verwachte opbrengsten zijn hoger dan begroot, met name door een ontvangen subsidie uit de DAW-impulsregeling (Deltaplan Agrarisch Waterbeheer), gericht op het versnellen van watermaatregelen in het agrarisch gebied en het verminderen van diffuse emissies. Deze maatregelen dragen zowel bij aan de verbetering van de oppervlaktewaterkwaliteit als aan een lagere belasting van de afvalwaterzuivering. Daarom wordt de subsidie voor 50% toegerekend aan Waterketen en voor 50% aan Watersystemen (via het beheerproduct ‘Stimulering derden aanpak diffuse emissies’).

Toelichting investeringsuitgaven

De uitgaven dalen voornamelijk doordat voor de instandhoudingsprojecten rondom rioolgemalen veel gebruikt wordt gemaakt van regionale aannemers. De krapte in deze markt leidt tot langere doorlooptijden in de planning van de aannemer, zowel bij de voorbereiding als uitvoering van de werkzaamheden. Daarnaast vragen de ontwikkelingen rondom standaardisatie van procesautomatisering en procesinformatisering (PA/PI) meer organisatiecapaciteit, waardoor enkele projecten, zoals ‘Knelpunten PA/PI modificatie rioolgemalen’, vertraging oplopen. De bijdragen nemen toe doordat in 2026 het merendeel van de werkzaamheden binnen de

‘PHA2USE-transitiefase’ (biologisch afbreekbare plastics), onderdeel van het project ‘Innovatie-initiatieven Waterketen’, plaatsvindt waar bijdragen van partners tegenover staan.

Thema’s

Transport en zuiveren afvalwater

Het programma waterketen is verantwoordelijk voor het transporten en zuiveren van afvalwater. Dit is een wettelijke en maatschappelijke taak. We voldoen aan eisen en afspraken die de wetgever, partners en wijzelf verlangen. Installaties en processen worden aangepast om toe te werken naar de transitie van de waterketen. In de uitvoering worden niet alleen wettelijke taken (die steeds belangrijker worden) afgewogen. Energie, klimaat en circulariteitsdoelen krijgen steeds meer urgentie in investeringsafwegingen.

Transitie naar een duurzame en innovatieve waterketen

Met het einddoel voor ogen wordt gewerkt aan een duurzame en houdbare waterketen.
Deze voegt optimaal waarde toe aan de samenleving, omgeving en toekomstige generaties. De huidige wijze van afvalwater zuiveren is op termijn niet meer toekomstbestendig. Daarom wordt ingezet op een transitie om vanuit de huidige werkwijze naar een toekomstbestendige werkwijze te komen. Hierbij ligt niet alleen de focus op de huidige watertaken, maar ook op een circulaire waterketen. In 2026 zien we dit vooral terug in initiatieven in de energietransitie, de vertaling van de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater en pilots om te komen tot afkoppelen van regenwater, en de mogelijkheid tot hergebruik, in samenwerking met partners, te onderzoeken. In 2026 worden, conform het tactisch plan, toekomstbestendige plannen voor de RWZI’s Halsteren, Dongemond en Rijen aan het bestuur voorgelegd.

Het projectportfolio ondervindt vertragingen door grondverwerving, weerextremen, regelgeving, netcongestie en technische knelpunten. Dit verhoogt kosten en verlengt de kwetsbaarheid van assets. De implementatie van procesautomatisering is instabiel; daarom is er een tijdelijke stop op projecten bij rioolgemalen. De geschatte vertraging bedraagt zes maanden. De landelijke watermarkt is overvraagd, met schaarste en prijsdruk. Extra coördinatie en capaciteit zijn nodig om projecten te realiseren, terwijl weerextremen voor onvoorspelbare uitloop zorgen.

Bij de voorstellen is het uitgangspunt van afvalbenadering naar de grondstofbenadering zoals hergebruik van effluent en van hoogwaardige productkostenbenadering naar de waarde benadering.

- Waarde in de vermindering van broeikasgassen, klimaatneutraal of -positief worden, oppervlaktewaterkwaliteit en voldoende water
- Naast de eisen die aan de waterketen gesteld worden, zoeken we kansen om extra waarde toe te voegen, bijvoorbeeld in relatie tot de KRW-opgave.

Daarnaast dragen we via onze verbonden partijen, zoals SNB ook steeds meer bij aan een duurzame waterketen. Samenwerking met andere waterschappen en kennisinstituten aan innovaties gaan onverminderd door. Concreet spelen in 2026 onder andere de doorontwikkeling van Pha2Use, Vivimag, de implementatie van het Verdygo concept, de pilot met toepassing van actief korrelslib en innovaties via het Research & Development lab (R&D lab).

We werken toe naar een klimaat neutrale waterketen 2035. Vanuit het programma Klimaat en Duurzaamheid zijn initiatieven overgedragen naar de waterprogramma’s. Voor dit programma betekent dat gestart wordt met de uitvoering van het drinkwaterbesparingsplan en grondstofterugwinning uit afvalwater en met de voorbereiding voor de reductie van onder andere lachgas en methaan. Daarnaast worden de activiteiten uit het actieplan biodiversiteit geprogrammeerd.

5.3 PROGRAMMA WATERVEILIGHEID EN VAARWEGEN

Afbeelding: Overzicht keringen en kunstwerken in beheer

Doel

We werken aan een toekomstbestendig watersysteem met robuuste waterveiligheid, betrouwbare vaarwegen, effectief muskusrattenbeheer en toenemende weerbaarheid. We versterken de bescherming van mens, natuur en infrastructuur en vergroten de veerkracht tegen klimaatverandering.

Afbeelding: Bijdrage duurzame ontwikkelingsdoelstellingen programma Waterveiligheid en Vaarwegen

Belangrijkste indicatoren

Einddoel	KPI eind 2026 Begroting	KPI eind 2026 Burap	Toelichting
Waterveiligheid			
Primaire keringen voldoen aan de norm voor 2050	64%	64%	Loopt volgens planning.
Regionale keringen voldoen aan de norm voor 2030	91%	91%	Loopt volgens planning.
Vaarwegen			
In 2027 voldoen de vaarwegen aan de geldende richtlijnen	100%	100%	Loopt volgens planning.
Muskus- en beverrattenbeheer			
In 2035 zijn de muskusratten teruggedrongen tot aan de landsgrens	10% minder vangsten	10% minder vangsten	Loopt volgens planning.
Strategisch crisismanagement			
In 2026 is de visie “Samen Breed Voorbereid” geïntegreerd in het deelprogramma Strategisch Crisismanagement	100%	100%	Loopt volgens planning.

Tabel: Overzicht belangrijkste indicatoren programma Waterveiligheid en Vaarwegen

Wat kost het?

Programma Waterveiligheid & Vaarwegen	Burap 1-2026	Begroting 2026
Lasten en baten exploitatie		
Bruto lasten	39,56	39,51
Baten	2,39	2,38
Netto lasten	37,16	37,13
Investeringsuitgaven		
Bruto investeringen	20,50	20,70
Subsidies/bijdragen	6,50	6,50
Netto investeringen	14,00	14,20

Tabel: Financiën programma Waterveiligheid & Vaarwegen (alle bedragen x € 1 miljoen)

Toelichting lasten en baten
Er zijn geen verschillen >€ 200.000,-.

Toelichting investeringsuitgaven
Er zijn geen verschillen >€ 200.000,-.

Thema's

Verminderen van overstromingsrisico's

Waterveiligheid
In 2050 moeten alle primaire waterkeringen in Nederland aan de norm voldoen. Dit gebeurt binnen het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). In 2026 verlopen de vijf dijkversterkingsprojecten van Brabantse Delta volgens planning. In 2030 moeten alle regionale waterkeringen in Noord-Brabant aan de norm voldoen. Het gaat om 3 projecten die in voorbereiding zijn. In 2026 verlopen deze verbeterprojecten volgens planning. We constateren wel dat de geraamde uitvoeringskosten hoger zijn dan eerder ingeschat. Dit is onderwerp van onderzoek en als het concreet wordt, komen we hierop terug.

Naast het verbeteren van de waterkeringen in projecten, worden ook maatregelen in de beheerorganisatie doorgevoerd om de risico's te beheersen en ambities te realiseren. In 2026 wordt de bestuurlijke uitspraak tot het mogelijk aanpassen van het vastgoedbeleid met betrekking tot regionale keringen verder vormgegeven. Dit betekent dat de mogelijkheid tot aankoop van regionale keringen zal ontstaan. Dit is in het eerste kwartaal beeldvormend in de commissie besproken en zal worden vertaald in het in 2026 vast te stellen vastgoedbeleid en de strategie wordt in de loop van 2026 uitgewerkt.

Daarnaast is de periodieke toetsing van de regionale keringen weer gestart. De nieuwste overstromingsscenario's worden bij ontwikkelingen in de ruimtelijke ordeningen doorlopend en proactief meegenomen.

Waterschap Brabantse Delta is in verschillende landelijke gremia actief en er wordt op verschillende tafels een bijdrage geleverd aan de (landelijke) waterveiligheidsdoelen. Daarnaast positioneren we ons waterschap en onze projecten bij relevante gebiedspartners.

Muskus- en beverrattenbeheer

Er wordt in 2026 verder ingezet op het terugdringen van muskusratten tot aan de landsgrens.

Strategisch crisismanagement

In 2025 is de visie op Crisismanagement “Samen Breed Voorbereid” opgesteld. Hierin is de ambitie opgenomen om de weerbaarheid van het waterschap en zijn omgeving te vergroten tegen huidige en toekomstige crises door middel van samenwerking, brede inzet van crisismanagementinstrumenten en continue voorbereiding. Een van de instrumenten daarvoor is Strategisch Crisismanagement.
In 2026 zal de visie worden vertaald naar concrete en meetbare activiteiten. Een van de belangrijkste stappen is het vergroten van bewustwording en bewustzijn. Dit maakt integraal onderdeel uit van de communicatiestrategie van Brabantse Delta op het gebied van waterbewustzijn en de Rijkscampagne “Denk Vooruit”. Daarnaast wordt er in 2026 extra focus gezet op maatregelen rondom de thema’s “stroomuitval” en “bescherming van fysieke locaties”.

Vlot en veilig vervoer over water

In 2026 voldoen de belangrijkste vaarwegen in West-Brabant aan de geldende afmetingen. Dit jaar voert het waterschap nieuwe metingen uit. Deze metingen geven aanvullend inzicht in de ontwikkeling van de baggeropgave en vormen een belangrijke basis voor het bepalen van de verdere aanpak van het resterende baggerwerk rondom de trajecten die nog niet voldoen. Daarnaast wordt er met de provincie verder gekeken naar de financiële haalbaarheid van alle opgaven op de vaarwegen.

In 2026 zal het waterschap deelnemen aan het opstellen van de handreiking vaarwegen in West-Brabant onder regie van de provincie Noord-Brabant. Deze handreiking wordt in 2026 aan het algemeen bestuur voorgelegd.

In 2024 heeft waterschap Brabantse Delta het Operationeel Nautisch Beleid vastgesteld waarin kaders zijn opgenomen waarbinnen activiteiten op de vaarweg worden beoordeeld. In 2026 zal hierop een concretisering plaatsvinden, zodat nog doelmatiger beheertaken kunnen worden uitgevoerd, met name vergunningverlening en handhaving.

Afbeelding: Baggeren van De Mark

- Totaal circa 460.00m3 gebaggerd, over een lengte van 35 kilometer aan provinciale vaarwegen (Mark, Dintel en Markvlietkanaal);
- Daarvan circa 200.000m3 emissievrij met een elektrische kraan en elektrisch werkschip;
- Besparing CO2-emissie door inzet elektrische kraan en elektrisch werkschip bedraagt 250 ton.

Duurzaamheid en innovatie

In 2026 worden de duurzaamheids- en circulariteitsambities verder geïmplementeerd bij werkzaamheden aan waterkeringen en vaarwegen. Zo wordt op natuurlijke momenten verkend of het mogelijk en wenselijk is om het ecologisch beheer van de waterkeringen verder uit te breiden. Daarnaast zullen zoveel mogelijk duurzame materialen worden gebruikt bij vervangingsopgaven, en kunnen reststromen mogelijk een andere toepassing krijgen. Hierbij kan worden gedacht aan het hergebruiken van beschoeiingen of damwanden. Verder is er bij de dijkversterking Moerdijk-Drimmelen ook een samenwerking met de Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW). Hier wordt gewerkt in een aanpak waarin natuur, waterveiligheid en ruimtelijke kwaliteit samenkomen (“Nature-based Solutions”) .

Het programma Waterveiligheid en Vaarwegen blijft innovatieve mogelijkheden verkennen om projecten en beheermaatregelen doelmatiger plaats te laten vinden. Zo zal het waterschap deelnemen aan het Onderzoek Erodeerbaarheid Klei (OEK) in het kader van HWBP-Kennis en Innovatie, waarin een methode wordt ontwikkeld om de eigenschappen van klei in dijken beter in beeld te krijgen. Daarnaast blijft het waterschap mogelijkheden verkennen rondom de inzet van drones (bijvoorbeeld dijkinspectie, handhaving). Verder blijft het waterschap betrokken bij ontwikkelingen als eDNA monitoring (muskusratten) en is actief bezig met vang- en beheermethode waarbij rekening wordt gehouden met dierenwelzijn.

Afbeelding: Werkzaamheden Onderzoek Erodeerbaarheid Klei

5.4 PROGRAMMA WATERSYSTEMEN

Afbeelding: Overzicht watergangen, ecologische verbindingszones en objecten in beheer

Doel

Het waterschap werkt samen met medeoverheden, (agrarische) ondernemers, natuurorganisaties en andere partners aan een goed functionerend watersysteem en aan een sterk en toekomstbestendig waterlandschap met het vizier op 2050. Aansluiting bij de natuur staat daarbij centraal, waarbij schoon en voldoende water beschikbaar blijft. Dit is van groot belang voor planten, dieren én voor een gezonde en prettige leefomgeving voor mensen. Tegelijkertijd wordt rekening gehouden met klimaatverandering en de steeds extremere periodes van droogte en regen.

Afbeelding: Bijdrage duurzame ontwikkelingsdoelstellingen programma Watersystemen

Belangrijkste indicatoren

Activiteit	KPI eind 2026 Begroting	KPI eind 2026 Burap	Toelichting
Gezond water			
KRW maatregelrealisatie	70%	64%	De KPI bestaat uit de mate van realisatie (%) van de onderdelen beek en kreekherstel, ecologische verbindingszones, onderzoeken/pilots, bouwen met natuurmaatregelen, vispassages, stimuleringsmaatregelen zoals akkerrandenbeheer en uitvoering van aangepast ecologisch onderhoud. Hoewel de grondverwerving en planvorming voortvarender wordt opgepakt resulteert dit naar verwachting nog niet in een hogere realisatiegraad voor 2026.
Water in balans			
Mate van realisatie droogtemaatregelen	65%	65%	Het waterschap streeft naar een goede balans tussen het aanvullen en het gebruiken van grondwater. Het doel voor 2040 is duidelijk: in Brabant moet 150 miljoen kubieke meter méér grondwater worden aangevuld en 100 miljoen kubieke meter minder worden opgepompt. De Droogteagenda laat zien hoe dit wordt aangepakt, met duidelijke keuzes en afspraken. Voor Brabantse Delta geldt dat er 21 acties vanuit de droogteagenda opgepakt kunnen worden in 2026. Hiervan is 20% gerealiseerd en zijn 65% van de acties lopend met beoogd resultaat eind van 2026.
Voldoen aan marges peilbesluiten	85%	80%	In peilbesluiten staat welk waterpeil het waterschap wil hanteren, met een kleine marge omhoog of omlaag. Deze KPI laat zien hoeveel procent van de tijd het waterschap erin slaagt het waterpeil binnen die marges te houden, onder normale omstandigheden. Omdat we uit een zeer droog jaar komen en nog steeds in een zeer droge situatie zitten, sturen we aan de bovenkant van de beheersmarge. Hierdoor zitten we in een deel van onze gebieden buiten de marges van de peilbesluiten. Dit is een gewenste afwijking. Het huidige percentage tot 26 maart is 78% maar verwachting is dat over het gehele jaar 80% haalbaar is.

Activiteit	KPI eind 2026 Begroting	KPI eind 2026 Burap	Toelichting
Zoetwaterbeschikbaarheid in de Zuidwestelijke Delta (poldergebieden)	40%	40%	Het waterschap heeft in 2021 via de zoetwaterregio Zuidwestelijke Delta zogenaamde zoetwatermaatregelen aangeleverd voor het Deltaplan 2022-2027. Deze maatregelen dragen bij aan het verbeteren van de zoetwatersituatie (juiste balans tussen vraag en aanbod) in ons poldergebied. Zo zal dit jaar het project 'Water tussen Wal en Schelde' starten qua uitvoering evenals het project 'optimalisatie van de PAN Polders' (PAN: Prinslandse, Auvergne, Nieuw Vossemeer). De maatregelen kunnen rekenen op een rijksbijdrage uit het Deltafonds. Deze KPI gaat over de verkregen rijksbijdrage op de ijkdatum ten opzichte van de toegezegde rijksbijdrage in het Deltaplan (en de bijbehorende SPUK-regeling).
Klimaatbestendige regio			
Vertaling van het handelingsperspectief "Water en bodem sturend" naar concrete eerste maatregelen en een strategie/-programma voor het volgende Waterbeheerprogramma (2028–2033).	50%	50%	In 2026 vindt een doorvertaling van het handelingsperspectief plaats naar een te hanteren strategie/programma. Zo is, naast de uitwerking van hoe om te gaan met lokale laagtes, intern een traject gestart om ook andere maatregelen te formuleren die passen binnen 'Water en Bodem sturend'.

Tabel: Belangrijkste indicatoren programma Watersystemen

Wat kost het?

Programma Watersystemen	Burap 1-2026	Begroting 2026
Lasten en baten exploitatie		
Bruto lasten	79,62	78,58
Baten	4,79	4,27
Netto lasten	74,83	74,31
Investeringsuitgaven		
Bruto investeringen	28,00	28,20
Subsidies/bijdragen	9,70	10,70
Netto investeringen	18,30	17,50

Tabel: Financiën programma Watersystemen (alle bedragen x € 1 miljoen)

Toelichting lasten en baten

De bruto lasten zijn voor dit programma ruim € 1 miljoen hoger dan begroot. Er is sprake van een voordeel op de kapitaallasten van € 0,25 miljoen vanwege een rentevoordeel. Daar tegenover staan hogere kosten, vanwege:

- De hogere kosten voor ICT en cloudsoftware als gevolg van uitstel van de implementatie van het nieuwe financieel systeem en voor ICT ontwikkelingen in het algemeen (beiden toegelicht in paragraaf 3.2: 54% betreft het programma Watersystemen).
- Het verwerken van de kosten (€ 300.000,-) en opbrengsten (€ 150.000,-) van Water in balans, een gebiedsgerichte samenwerking tussen overheden en gebiedspartners (met name landbouw en natuur) om het watersysteem structureel te verbeteren en in evenwicht te brengen.
- Een kostenneutrale verschuiving van kosten (€ 240.000,- hoger) en opbrengsten (€ 240.000,- hoger) binnen de Regionale Energiestrategie 2030.

De verwachte opbrengsten zijn ruim € 0,5 miljoen hoger dan begroot, vanwege:

- Een extra ontvangen subsidie van ruim € 400.000,- uit de specifieke subsidieregeling binnen het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW), gericht op het versnellen (“impuls”) van watermaatregelen in het agrarisch gebied. Deze subsidie wordt administratief verwerkt op het beheerproduct ‘Stimulering derden aanpak diffuse emissies’ (=50% Watersytemen).
- Extra ontvangen subsidies in het kader van extra capaciteit MOK, een financiële bijdrage van de provincie die via een maatwerkovereenkomst (MOK) beschikbaar wordt gesteld voor inzet van middelen voor uitvoering en capaciteit voor specifieke water- en bodemopgaven: € 129.000,- (90% Watersystemen).
- Een kostenneutrale verschuiving van kosten (€ 240.000,- hoger) en opbrengsten (€ 240.000,- hoger) binnen de Regionale Energiestrategie 2030 (90% Watersystemen)

Toelichting investeringsuitgaven

Het omgevingsproces voor het project ‘Realiseren ecologische verbindingszone Wildertse Arm’ heeft meer tijd gevraagd, doordat wensen vanuit de omgeving in het plan zijn verwerkt. Daarnaast verschuift een deel van de subsidiabele uitvoeringswerkzaamheden – onder andere door mitigerende maatregelen voor flora en fauna – naar 2027. De einddatum van het project wijzigt niet. Daarnaast zijn er uitgaven van het project ‘Baggeren stedelijke gebieden’ doorgeschoven van 2025 naar 2026 en nemen de uitgaven voor het project ‘Vervangen software telemetrie kunstwerken watersystemen’ toe in 2026. Per saldo blijven de uitgaven nagenoeg gelijk in 2026.

Afbeelding: Powerport regio Moerdijk

Thema's

Evaluatie samenwerking maaibestek en vervolgstappen

Op 22 april 2026 is de samenwerking met de gemeenten in het gezamenlijke maaibestek tussentijds geëvalueerd. Daarbij kwamen onduidelijke wederzijdse verwachtingen over toezicht, datalevering, aanbesteding en de wijze van uitvoering aan de orde. Dit had namelijk gezorgd voor spanning op de uitvoering.

Met het oog op de voorbereiding van een nieuw maaibestek is afgesproken dat alle deelnemende partijen uiterlijk 1 juni 2026 bekend maken of zij de intentie hebben om een vervolg te geven aan deze samenwerking. Een aantal gemeenten overweegt het onderhoud in eigen beheer te nemen/ zelf te organiseren omdat zij koppelkansen zien met andere beheeropgaven binnen de openbare ruimte. Ook binnen onze eigen organisatie wordt verkend of zelfstandig aanbesteden voordelen biedt.

Daarnaast is specifiek aandacht besteed aan het steeds meer ecologisch maaien en de gezamenlijke ambities op dit vlak. Aanpassing van het maaibestek/werkwijze qua uitvoering in verband met het ecologisch maaien heeft naar verwachting tot gevolg dat extra kosten gemaakt zullen worden. Het gaat dan om het aanpassen van het maaibestek en vergoedingen ontvangstplicht voor perceeleigenaren die liggen tegenover particuliere percelen waar deponeren van maaisel niet mogelijk is.

Gezond water

In 2026 werkt het waterschap aan het verder verbeteren van de waterkwaliteit in het beheergebied. Dat doen we door de uitvoering van geplande KRW projecten (doelen uit het WBP 2022-2027) en de voorbereidingen voor het nieuwe Waterbeheerprogramma 2028-2033 (WBP).

In het WBP zijn de KRW-maatregelen, die het waterschap aan de Europese Commissie rapporteert, een verplicht onderdeel. De technische KRW-doelen zijn inmiddels up to date en maken deel uit van het ontwerp Regionaal Waterprogramma 2028-2033 van de Provincie Noord-Brabant.
Nog voor deze zomer besluit het Algemeen Bestuur over het **KRW-maatregelenpakket 2028-2033**. In het WBP nemen we aanvullende ambities op voor de waterkwaliteit en het verbeteren daarvan als onderdeel van het integrale (waterschap brede) strategische document. Zo maken de KRW-maatregelen onderdeel uit van een bredere waterkwaliteitsambitie ('klimaatrobuuste, weerbare waterlandschappen') die we uitvoeren met een adaptieve programmering.

In 2025 werd het **KRW-impulspakket** vastgesteld. Die maatregelen voeren we samen uit met de Provincie Noord-Brabant en Brabantse waterschappen:

- De KRW-ambassadeur van het waterschap motiveert gemeenten hun KRW-restopgave in kaart te brengen.
- Het agenderen van de KRW maatregelen via ambtelijke en bestuurlijk overleggen loopt goed.
- De brede bijeenkomst op Blue (Water) Monday was geslaagd.
- We faciliteren gemeente via www.gemeente-krw.nl . Daar kunnen gemeenten via vragen een breed KRW-actieplan starten voor de komende bestuursperiode. Daarop vooruitlopend hebben al veel van de gemeenten het budget voor de watertaken van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant verhoogd.

Binnen de KRW-Impuls gaat speciale aandacht uit naar het 'grip krijgen op **probleemstoffen en microverontreinigingen**' in samenwerking met gemeenten, bedrijven en de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB).
Het onderzoek naar de waterkwaliteitsopgave voor de rwzi's loopt en voor alle stroomgebieden is de belasting door stoffen in beeld. De mogelijke bronnen zijn in werksessies door het waterschap en een aantal partners voor 1/3 van de stroomgebieden in kaart gebracht. Ook is daar een lijst met handelingsperspectieven voor het terugdringen van deze stoffen opgesteld. VTH onderneemt actie op mogelijke bronnen in samenwerking met de OMWB. De inzet op opsporing en naleving is verhoogd.

In het kader van **vergunningverlening** worden dit jaar zeven vergunningen geactualiseerd door VTH, hierbij wordt ook de KRW meegenomen. Dit zijn complexe en langlopende herzieningstrajecten waarbij de bedrijven veel gegevens moeten aanleveren. Inmiddels zijn drie herzieningen in een vergevorderd stadium.

In de agrarische sector voeren we de **stimuleringsmaatregelen** uit met aandacht voor de nutriënt verontreinigde aandachtsgebieden (Nitraatactieprogramma). Er wordt veel energie gezet op het versnellen van inrichtingsmaatregelen.

In het kader van **'meten is weten**' zijn metingen uitgebreid naar bijvoorbeeld de kwaliteit van de waterbodems in alle KRW-waterlichamen. Ook besteden we meer aandacht aan het inzicht krijgen van de effecten van waterkwaliteitsmaatregelen.

Met de **Vlaamse partners** brengen we de resterende KRW opgave in beeld en werken we samen aan maatregelen. Onderdeel van het KRW(-impuls) programma is ook het agenderen van urgente waterkwaliteitsissues bij landelijke overleggen (Bestuurlijk Overleg Water en Bestuurlijk Overleg KRW), de Unie van Waterschappen en de Regionale Bestuurlijke Overleggen voor Maas en Schelde (RBO-Maas en RBO-Schelde).

De realisatie van de KRW-doelen kent diverse **risico's.** De invloed van het waterschap op maatregelen in Vlaanderen is beperkt, terwijl het behalen van de biologische doelen sterk afhankelijk is van een complex samenspel van ecologische sleutelfactoren. Daarnaast vormt het beperkte maatschappelijke draagvlak voor meer afdwingbare en/of stimuleringsmaatregelen een aandachtspunt. Tot slot kan spanning ontstaan tussen de benodigde inzet voor de middellange termijn ambitie van klimaatbestendige en weerbare waterlandschappen en het behalen van de korte termijn KRW-doelen.

In 2026 stellen we een actieplan **invasieve exoten** op, waardoor er beter uitvoering kan worden gegeven aan de aanpak van invasieve exoten binnen het beheersgebied. Dit actieplan valt onder het programma Klimaat en Duurzaamheid.

In 2025 startte het actieplan **Biodiversiteit.** In 2026 geven we verder uitvoering aan de activiteiten voor het verbeteren van de biodiversiteit onder de actielijn Watersystemen. Naast allerlei kleine maatregelen, voeren we ook inventarisatie werkzaamheden uit zodat we beter weten hoe de komende maatregelen eruit moeten zien. Daarnaast wordt bekeken wat de impact is van de natuurherstelverordening op het actieplan biodiversiteit.

Water in balans

Het gebied van Brabantse Delta kent twee verschillende situaties als het gaat om de beschikbaarheid van **zoet water**:

- Gebieden met (indirecte) aanvoer van water vanuit het nationale hoofdwatersysteem. Deze gebieden vallen onder de Zuidwestelijke Delta);
- Gebieden zonder aanvoermogelijkheden vanuit het nationale hoofdwatersysteem. Deze gebieden vallen onder de hoge zandgronden.

Om te zorgen voor voldoende zoet water, nu en in de toekomst, neemt het waterschap deel aan het Nationaal Deltaprogramma Zoetwater. Binnen dit programma werken we samen met andere overheden, partners en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW). Voor maatregelen binnen dit programma kan het waterschap een bijdrage krijgen uit het Deltafonds van het Rijk. Hierover zijn afspraken gemaakt in het Deltaplan Zoetwater 2022–2027 en in een speciale uitkeringsregeling (SPUK). Het waterschap heeft als doel om de afspraken uit het Deltaprogramma 2022–2027, inclusief de financiële afspraken, zorgvuldig uit te voeren.

De polders van Brabants Delta maken deel uit van de **Zuidwestelijke Delta**. Met de maatregelen uit dit programma werken we aan een betere balans tussen vraag en aanbod van zoet water. Volgens het beleid *Kaders Waterbeschikbaarheid* (2017) geldt voor agrarisch gebied een maximale aanvoercapaciteit van 0,3 liter per seconde per hectare. In het kader van slim regionaal waterbeheer vragen we dit jaar extra subsidie aan voor de automatisering van 10 inlaten. De uitvoering staat gepland voor 2027. In 2025 is onderzocht hoe zoet en zout grondwater in de ondergrond zijn verdeeld. De resultaten van dit onderzoek worden in 2026 verwacht. Daarnaast werken we op dit moment aan de verdere uitwerking van de projecten Water tussen Wal en Schelde en Optimalisatie zoetwatersituatie **PAN-polders** (Prinslandse, Auvergne- en Nieuw-Vossemeerpolders).

Binnen het **Delta Plan Hoge Zandgronden (DHZ)** wordt gewerkt aan het versterken van het watersysteem op de **hoge zandgronden** via een gebiedsgerichte aanpak. In 2026 ligt de focus op de voorbereiding van DHZ fase 3, waarbij per gebied wordt gekeken welke combinatie van maatregelen het meest effectief bijdraagt aan een robuust en klimaatbestendig watersysteem, voortbouwend op de ervaringen uit eerdere fasen.

De inzet binnen DHZ omvat onder meer beek- en kreekherstel, de aanleg van waterrobuuste ecologische verbindingszones en het herstel van natte natuurparels (KRW).
Daarnaast wordt ingezet op waterconservering door het verondiepen van sloten, het plaatsen van stuwen en het vasthouden en infiltreren van water op hogere gronden. Deze maatregelen dragen bij aan het langer vasthouden van water in droge perioden en aan verbetering van de ecologische kwaliteit. In de voorbereiding van DHZ fase 3 wordt daarnaast verkend welke aanvullende maatregelen gebiedsgericht kunnen worden ingezet, waaronder het benutten van gezuiverd afvalwater (effluent) en de sponswerking van het vrij afwaterende gebied.
In 2026 zetten we belangrijke stappen uit de **Droogteagenda**. Het doel is om Brabant beter bestand te maken tegen **droogte**. Dit doen we door de zogenaamde sponswerking van de bodem te

vergroten. Dat gebeurt met maatregelen zoals vernatting, bosrevitalisering en het beperken van verdamping. Ook stellen we een planning op voor nieuw beregeningsbeleid. Dit is inclusief het werken met Bedrijfsbodemwaterplannen. Daarnaast werken we aan beleid voor het aanvullen van grondwater met gezuiverd afvalwater.

In Brabant zijn hiervoor meerdere praktijkgerichte verkenningen en voorbeelden uitgewerkt rond het **hergebruik van effluent**. Deze onderzoeken geveninzicht in de technische mogelijkheden, de waterkwaliteit, de bestuurlijke haalbaarheid van zoet water. Verder werken we aan een Brabantbreed droogteprotocol. Ook maken we afspraken over de aanpak van natschade. Ook wordt de Beleidsnota 'Visie Zoetwater' opgeleverd. Hierbij wordt nadrukkelijk rekening gehouden met klimaatverandering. Ook zetten we in op het vergroten van het waterbewustzijn bij inwoners en ondernemers.

Klimaatbestendige regio

De verandering van het klimaat heeft grote impact op de regio Midden- en West-Brabant, zeker ook voor het waterbeheer, terwijl de druk op ruimte toeneemt. Dit vraagt om een stevige aanpak om samen met partners, medeoverheden, inwoners en bedrijven te werken aan een duurzame ruimtelijke keuzes. Hierbij rekening houdend met het water- en bodemsysteem en het toewerken naar een klimaat robuuste inrichting van het watersysteem. Dit doet het waterschap in nauwe samenwerking met gemeentes in het kader van de Stedelijke Regio's West-Brabant en Breda-Tilburg. Het uitdragen van de visie vereist doelgerichte verbinding; het Waterschap positioneert zich als de strategische verbinder die dit mogelijk maakt.

In 2024 is aan het principe "**Water en bodem sturend**" een impuls gegeven door het vaststellen van het Handelingsperspectief Water en Bodem Sturend. In 2026 wordt verdere uitvoering hieraan gegeven door vertaling van dit handelingsperspectief naar maatregelen en bijbehorende strategie voor in het nieuw Waterbeheerprogramma.

Een robuuste omgeving vraagt om een goede afstemming tussen grondgebruik en watersysteem, zodat natuur, landbouw en leefbaarheid duurzaam in balans zijn en klimaatrisico's beheersbaar blijven. Die robuustheid is er nu nog onvoldoende, waardoor een transitie nodig is. Dit is een maatschappelijk vraagstuk dat vraagt om gezamenlijke keuzes, nauwe samenwerking met andere (overheids)partners en denken als één overheid. Maatregelen van het waterschap zijn noodzakelijk, maar niet voldoende; invloed op ruimtelijke ordening is essentieel. Het principe 'Water en Bodem sturend', vormt hierbij een belangrijke basis, waarbij de Omgevingswet kansen biedt en in de stedelijke regio's wordt toegewerkt naar vaste samenwerkingsafspraken.

Uitvoeren van de **stimuleringsregeling** initiatieven klimaatadaptatie en de stimuleringsregeling klimaatbestendige ruimtelijke ontwikkeling. In Q1 2026 zijn de eerste subsidies verleend.

Voor 2026 staat het opstellen van de **systeemvisie Zeekleipolders** (vanuit de Regionale InvesteringsAgenda van de Stedelijke Regio West-Brabant) op de agenda. Dit geeft inzicht over hoe een klimaat robuuste en plantbased polder er uit zou kunnen zien. Dit gaat naar verwachting een regionaal programma opleveren als bouwsteen voor het volgende WBP. De verwachting is dat de systeemvisie begin 2027 in de Stedelijke Regio West-Brabant wordt vastgesteld. Daarnaast doorlopen we binnen het waterschap het project **'polder 2.0'**, dat een bouwsteen vormt voor de systeemvisie. En er ligt een link met de afspraken vanuit de Zuidwestelijke Delta. Daarbij zullen monitoring van de waterkwantiteit samen met te ontwikkelen hydrologische modellen een belangrijke basis vormen voor de verdere ontwikkeling van polder 2.0.

In 2026 gaan er stappen gezet worden binnen de **Ontwerptafel Powerport Moerdijk**. Deze gaan leiden tot besluitvorming door het Rijk over de aanlanding en allerlei flankerend beleid, ook op het gebied van klimaat en water. De verwachting is dat tweede helft 2026 de eerste formele procedurestappen voorbereid gaan worden binnen Powerport. Een en ander afhankelijk van besluitvorming van het Rijk. Er ligt hierbij ook een relatie met de systeemafweging die in het project Dijkversterking WAD (programma waterveiligheid) gemaakt moet worden rondom het Amergebied in Geertruidenberg.

In 2026 zal het **gebiedsproces Mark en Bovenlopen** (prioritair gebied uit het huidige Waterbeheerprogramma) zijn beslag krijgen. Er is een procesbegeleider aangesteld die met partijen aan de slag is. De verwachting is dat eind 2026 afspraken met het gebied gemaakt worden over een bestendige samenwerking in het gebied.

Samen met gebiedspartners werkt het waterschap in vijf **gebiedsgerichte aanpak (GGA) processen** rondom N2000 gebieden aan het behalen van groenblauwe opgaven en perspectief voor de landbouw. In 2026 starten de eerste projecten die met middelen vanuit de **Aanpak Landelijk Gebied (ALG)** worden gefinancierd. Ook buiten de N2000 gebieden maakt het waterschap gebruik van de ALG-middelen voor maatregelen die de waterkwaliteit verbeteren en/of zorgen voor het vasthouden van water.

Afbeelding: Project Markdal

5.5 PROGRAMMA KLIMAAT EN DUURZAAMHEID

Doel

Waterschap Brabantse Delta neemt haar verantwoordelijkheid voor een duurzame toekomst. Wij dragen bij aan een regio die klimaatbestendig, klimaatneutraal, circulair en rijk aan biodiversiteit is, zodat ook na 2050 iedereen veilig, gezond en prettig kan wonen, werken en recreëren in West- en Midden- Brabant.

Afbeelding 12: Bijdrage duurzame ontwikkelingsdoelstellingen programma Klimaat en duurzaamheid

Belangrijkste indicatoren

Hieronder worden de belangrijkste indicatoren van het programma weergegeven. Hierbij zijn er geen tussendoelen voor 2026 opgesteld, omdat de indicatoren een veel langere termijn hebben. De maatregelen voor 2026 zijn opgenomen in de resultaattabel in bijlage 5.

Einddoel	KPI eind 2026 Burap
Duurzaam opdrachtgeverschap	
In 2030 dragen alle inkoopopdrachten en aanbestedingen aantoonbaar bij aan onze duurzaamheidsdoelen, waarbij mark en partners onze ambities kennen en ernaar handelen.	In 2026 positioneren we duurzaam opdrachtgeverschap als standaard werkwijze door ambitiewebben te verankeren in de processen Facilitair en Onderhouden en door de markt via een marktdag actief mee te nemen in onze langjarige duurzaamheidskoers. Deze marktdag Circulariteit heeft op 12 maart 2026 plaatsgevonden.
Klimaatbestendige regio	
In 2050 is ons werkgebied waterrobuust en klimaatbestendig ingericht.	In 2026 scherpen we onze rol als strategische waterpartner in de regio, door systeemvisies en gebiedsprocessen en onderzoeksprojecten (zoals Zeekleipolders & Mark en Bovenlopen).
Biodiversiteit	
In 2050 heeft het waterschap een herstelde biodiversiteit.	In 2026 zetten we de ingezette lijn van regie en uitvoering op biodiversiteit voort door het actieplan Biodiversiteit verder uit te voeren en een actieplan invasieve exoten toe te voegen.
Klimaatneutraal	
In 2030 heeft het waterschap een aantoonbare bijdrage geleverd aan de regionale energie- en warmtetransitie.	In 2026 zorgt het waterschap dat de inzet in RES'en zichtbaar is. Aan de hand van de waterenergievisie zet het waterschap een stap naar voren in de warmtetransitie met oog voor de wateropgaven.
Het waterschap streeft naar een klimaatneutrale opgaveketen in 2040.	In 2026 benut het waterschap de landelijke routekaart klimaatneutraliteit van de UvW om de ambitie voor een klimaatneutrale opgaveketen te concretiseren en te verankeren in werkwijzen en besluitvorming richting 2040.

Einddoel	KPI eind 2026 Burap
Klimaatneutraal	
In 2050 benutten we de kracht van natuurlijke systemen voor het reduceren van broeikasgassen in de regio.	In 2026 actualiseert het waterschap de inzichten rondom veenweiden & broeikasgassen.
Circulair	
In 2030 gebruikt het waterschap 50% minder primaire grondstoffen met een negatieve milieu-impact of die schaars zijn.	In 2026 zetten we een volgende stap in circulair werken door te inventariseren welke grondstofstromen cruciaal zijn voor het maken van keuzes.
In 2050 is het waterschap en de opgaveketen 100% circulair ingericht.	In 2026 zetten we met de routekaart circulariteit de strategische lijn uit naar een 100% circulair waterschap.

Tabel: belangrijkste indicatoren programma Klimaat en Duurzaamheid

Wat kost het?

De activiteiten in dit programma zorgen voor een impuls en strategiebepaling op het gebied van Klimaat & Duurzaamheid bij de uitvoering van onze kerntaken. Deze zijn opgenomen in de programma's Watersystemen, Waterveiligheid & Vaarwegen en Waterketen. De kosten van de activiteiten van dit programma maken integraal onderdeel uit van de geraamde kosten voor de drie bovengenoemde programma's en de bedrijfsvoering van het waterschap. Bovenstaande geldt ook voor de investeringen. Aan dit programma zijn geen directe investeringen gekoppeld.

Thema's

Duurzaam opdrachtgeverschap

In Duurzaam opdrachtgeverschap vertalen we onze duurzaamheidsdoelstellingen door naar onze inkoopopdrachten en aanbestedingen, binnen de bestaande werkprocessen. Voor de realisatie maken we onder andere gebruik van Ambitiewebben, Duurzaam GWW en Duurzaam Assetmanagement.

Klimaatbestendige regio

Het stimuleren van en deelnemen aan strategische ruimtelijke trajecten. Dit kunnen ruimtelijke trajecten van anderen zijn zoals de 2 stedelijke regio's, Powerport Moerdijk en de deelname aan Zundert Floreert, of (gebieds)processen die het waterschap zelf initieert op basis van het waterbeheerprogramma (zoals Mark en Bovenlopen). In 2026 ligt het accent op het opstarten van Mark en Bovenlopen, actieve deelname aan Powerport Moerdijk en aan Zundert Floreert.

Het doorontwikkelen van een strategisch onderzoeksprogramma op het vlak van water en ruimte (klimaatadaptatie en Water en Bodem Sturend), die het waterschap strategisch voorbereidt op de vragen van morgen. In 2026 ligt het accent op het onderzoeksproject Fertile Soils van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek binnen het gebied van de SRBT.

Regie op uitvoering van de verdere doorvertaling Water en Bodem sturend. In 2026 ligt het accent op het verder uitwerken van de aanpak voor lokale laagten ten behoeve van het nieuwe waterbeheerprogramma en de start van de grondcarrousel in Zundert.

Biodiversiteit

Het Rijk werkt in 2026 en 2027 aan het natuurplan waarin staat hoe de opgaven uit de Europese natuurherstelverordening voor Nederland zullen worden gehaald. Dit biedt kansen om de koers voor biodiversiteit op de eigen assets en samen met partners voor West-Brabant bij te stellen. In 2026 wordt hier een start gemaakt. Indien mogelijk wordt ook voor invasieve exoten de koppeling gemaakt met het Nederlandse Natuurplan. Voor een meer effectieve aanpak van exoten wordt samenwerking gezocht met de Provincie en de Brabantse waterschappen.

Klimaatneutraal

De Unie van waterschappen werkt aan een update van de Strategische Visie Klimaatneutrale waterschappen. Halverwege 2026 worden de eerste inzichten gedeeld. Deze update is onderdeel van de doorvertaling routekaart klimaatneutraliteit waterschap Brabantse Delta. Ook de scope 3 emissies (opgaveketen) zijn hier onderdeel van.

Circulair

In 2026 loopt binnen de Unie van Waterschappen het traject om de circulaire doelen en bijbehorende indicatoren te actualiseren. Gebleken is dat met de huidige uitdagingen op het gebied van data de voortgang op doelstellingen en indicatoren beperkt betrouwbaar is. De uitkomsten bepalen mede hoe wij onze voortgang kunnen gaan volgen. Parralel werkt het waterschap aan de routekaart Circulariteit. De strategische lijn naar een 100% circulair waterschap en opgaveketen. Daarnaast werken we aan de volgende activiteiten:

- Waterkringloop: het aanwezige water optimaal benutten.
- Hergebruik grondstoffen en effluent uit watersystemen en waterketen: inventariseren van mogelijkheden en benutten van kansen.
- Terugwinnen van grondstoffen uit de waterketen: ondersteunen van lopende innovatieve projecten

Afbeelding: Symbolen klimaatadaptatie, klimaatneutraal en circulair

5.6 PROGRAMMA INNOVATIE EN DIGITALE TRANSFORMATIE

Doel

Waterschap Brabantse Delta ontwikkelt zich verder richting een innovatieve en digitaal georiënteerde organisatie. Watertaken worden slimmer, beter en anders uitgevoerd dankzij innovaties, digitale tools en informatie. Hierdoor wordt ook de dienstverlening verhoogd.

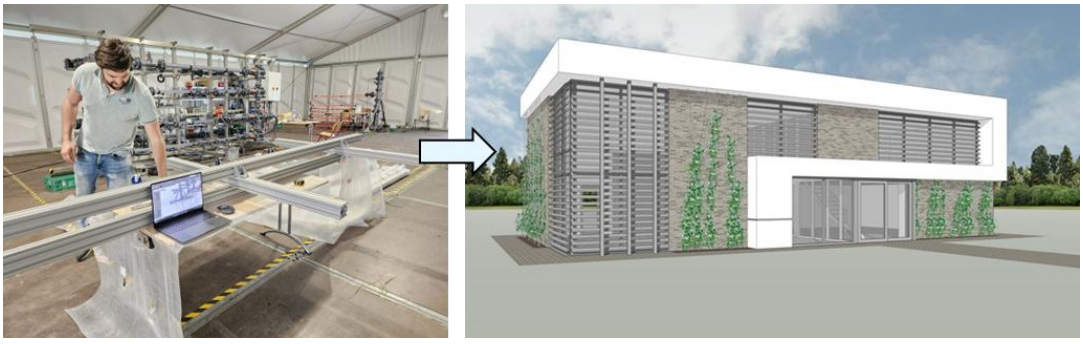

Afbeelding 14: Bijdrage duurzame ontwikkelingsdoelstellingen programma innovatie en digitale transformatie

Belangrijkste indicatoren

Einddoel	KPI eind 2026 Begroting	KPI eind 2026 Burap	Toelichting
Slim en informatiegestuurd			
Volwassenheidsniveau 3 op basis van DM-BOK (datamanagement) is gerealiseerd, conform de vastgestelde roadmap. Eind 2026 wordt hiertoe een maturity scan . uitgevoerd.	Volwassenheids niveau 3	Volwassenheids niveau 3	Loopt, na de zomer concrete opleidingen rondom datamanagement voor alle leidinggevenden, data office is van start, beide conform de roadmap
Bewustwording			
Eind 2026 heeft elk team een ontwikkelplan (kennis, vaardigheden en competenties) gericht op de toekomstige ontwikkelingen.	100%	100%	Loopt, columbusmodel workshops, trainingen datageletterdheid en bewustwordingsworkshops worden nadrukkelijk ingezet.
Innovatie			
In het jaarlijkse innovatie overzicht is zichtbaar dat er initiatieven plaatsvinden binnen minimaal drie van de vier vormen van innovatie: slimmer werken, leren door te experimenteren, vooruit denken en bijdragen aan grote maatschappelijke opgaven.	Initiatieven binnen minimaal drie van de vier vormen van innovatie.	Initiatieven binnen minimaal drie van de vier vormen van innovatie.	Loopt conform in dec 2025 vastgestelde innovatiegids. Zichtbaarheid via innovatiewaaier

Tabel: Overzicht belangrijkste indicatoren programma Innovatie en Digitale Transformatie

Afbeelding: Het innovatielab op rwzi Nieuwveer oud en nieuw

Wat kost het?

Programma Innovatie en digitale transformatie	Burap 1-2026	Begroting 2026
Investeringsuitgaven	3,50	3,50

Tabel: Financiën programma Innovatie en digitale transformatie (alle bedragen x € 1 miljoen)

Thema's

Innovatie en digitale transformatie: Transitie naar afronding programma in 2026

Er is de afgelopen jaren via het ontwikkelprogramma Innovatie en Digitale Transformatie veel energie gestopt in het realiseren van het programmadoel. Telkens met het doel om de activiteit te borgen in het proces in de bestaande organisatie. Er is inmiddels dusdanig veel bereikt dat 2026 voor dit programma een afrondend jaar wordt. In de jaarrekening 2026 zal verantwoording worden afgelegd over de resultaten van het programma. De focus in 2026 richt zich op onderstaande thema's.

In 2027 is waterschap Brabantse Delta zoveel als mogelijk getransformeerd naar een innovatieve en digitaal georiënteerde organisatie. Watertaken worden slimmer, beter en anders uitgevoerd dankzij innovaties, digitale tools en informatie. Hierdoor wordt ook de dienstverlening verhoogd.

Digitale transformatie

Zoals bekend is het doel van dit programma "de kansen, verwachtingen en mogelijkheden van de toenemende digitalisering inzetten om de blijvende stap te maken naar een digitaal georiënteerde en wendbare organisatie (Digitale Transformatie) waarbij de omgeving centraal staat." Via de verschillende sporen van het programma zijn initiatieven die bijdragen aan het doel aangejaagd en gestimuleerd bij medewerkers en bestuurders en met elkaar in verbinding gebracht.

In samenwerking met alle waterschappen wordt gewerkt aan de transitie van het Waterschapshuis en de verdere implementatie van de door de Unie van Waterschappen opgestelde Vaarkaart. Onderwerpen rondom het slimmer en meer informatiegestuurd werken, het verder brengen van de strategische personeelsontwikkeling, (ethische) bewustwording rondom toepassingen en ontwikkeling door inzet van o.a. AI krijgen onverminderd aandacht. Inmiddels gaat ook veel aandacht naar het overheidsbrede programma rondom de Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS) , waarin overheden samenwerken aan vraagstukken rondom onder andere digitale autonomie, cyberveiligheid, AI en digitaal vakmanschap. Dit zijn onderwerpen die aansluiten bij de sporen uit het programma Innovatie en Digitale Transformatie. We kijken in 2026 hoe we de diverse onderwerpen het beste kunnen borgen in de organisatie.

Een strategisch thema dat in 2026 veel aandacht krijgt is het in governance en processen borgen van datamanagement als basis voor datagedreven werken. Dit is randvoorwaardelijk voor het behalen van onze doelen binnen de waterprogramma's en behelst investering in ontwikkeling van mens, proces en techniek.

Innovatie

Het programma streeft naar een goede balans in de manier waarop we met innovatie omgaan. Dit gaat niet alleen om bestaande processen te verbeteren, maar moet ook ruimte bieden om nieuwe ideeën te verkennen en te experimenteren. Deze doelstelling is passend bij de innovatieagenda die eind 2025 is vastgesteld. In 2026 start de organisatie met de voorbereidingen voor de realisatie van het Innovatielab op rwzi Nieuwveer.